Kaupunginvaltuusto
Esityslista nro 7

Kaupunginvaltuusto

Kokouskutsu ja kokonaisesityslista

Aika 16.11.2026 09:00 -

Paikka Kaupungintalo, valtuustosali

	Nimi	Tehtävä	Lisätieto
Kutsutut	McCarron Francis	puheenjohtaja	
	Kari Mika	I varapuheenjohtaja	
	Pakkanen Lasse	II varapuheenjohtaja	
	Nieminen Mira	III varapuheenjohtaja	
	Aaltonen Kalle	valtuutettu	
	Al-Hajj Abdulhafedh	valtuutettu	
	Arvaja Pertti	valtuutettu	
	Basboga Alettin	valtuutettu	
	Elomaa Ville-Veikko	valtuutettu	
	Falk Sonja	valtuutettu	
	Granlund Saija	valtuutettu	
	Halme Juha	valtuutettu	
	Heikkinen Minna	valtuutettu	
	Heromaa-Karjalainen Siru	valtuutettu	
	Jaatinen Satu	valtuutettu	
	Kaikkonen Jouni	valtuutettu	
	Kamula Markku	valtuutettu	
	Karjalainen Pasi	valtuutettu	
	Kastehelmi Minerva	valtuutettu	
	Kauko Niko A.	valtuutettu	
	Koivistoinen Tiina	valtuutettu	
	Komu Pekka	valtuutettu	
	Korhonen Seppo	valtuutettu	
	Laakso Jetta	valtuutettu	
	Lampinen Minna	valtuutettu	
	Laukka Tuisku	valtuutettu	
	Lehto Rami	valtuutettu	
	Lientola Elisa	valtuutettu	
	Lindqvist Marko	valtuutettu	
	Lindroos Mikko	valtuutettu	
	Loponen Marjo	valtuutettu	
	Majaniemi Salla	valtuutettu	
	Markkanen Marju	valtuutettu	
	Mäkinen Sanna	valtuutettu	

	Niinistö Sari	valtuutettu	
	Nurminen Pasi	valtuutettu	
	Pikkarainen Harri	valtuutettu	
	Putula Toni	valtuutettu	
	Puusaari Riina	valtuutettu	
	Päätalo Oskari	valtuutettu	
	Rahkonen Hannu	valtuutettu	
	Rautapää Teresa	valtuutettu	
	Rive Sami	valtuutettu	
	Rostedt Juha	valtuutettu	
	Ruhberg Jukka	valtuutettu	
	Rusanen Roosa	valtuutettu	
	Ruuska Sinikka	valtuutettu	
	Sairomaa Tomi	valtuutettu	
	Salakka Helena	valtuutettu	
	Seesvaara Eero	valtuutettu	
	Sorsa Tuomas	valtuutettu	
	Uosukainen Kimi	valtuutettu	
	Vaara Ulla	valtuutettu	
	Viinikka Anneli	valtuutettu	
	Virrankorpi Janne	valtuutettu	
	Virta Sanna	valtuutettu	
	Smolander Lea	varavaltuutettu	
	Pusa Matias	varavaltuutettu	
	Suonpää Jouni	varavaltuutettu	
	Kantosaari Laura	nuorisovaltuuston edustaja	
	Kyynäräinen Niko	kaupunginjohtaja	
	Laavi Elina	elinvoimajohtaja	
	Alho Olli	kaupunkikehitysjohtaja	
	Mäkelä Mikko	sivistysjohtaja	
	Keitaanranta Mira	henkilöstöjohtaja /konsernihallinnon johtaja	
	Valtavaara Anu	juristi	
	Hämäläinen Veera	viestintäjohtaja	
	Kovero Anniina	hallintojohtaja, pöytäkirjanpitäjä	
	Mörsky Tiina	talousjohtaja	
	Helin Kati	laskentapäällikkö	
	Markkola Katja	controller	

	Nimi	Tehtävä	Lisätieto

Kaupunginvaltuusto
Esityslista

nro 7

Lahti 4.11. ja 11.11.2026

Kaupunginvaltuuston puheenjohtaja

Käsiteltävät asiat

§	Otsikko	Sivu
80	Laillisuus ja päätösvaltaisuus	5
81	Pöytäkirjan tarkastajat	6
82	Eron myöntäminen valtuutettu Milla Bruneaulle kaupunginvaltuustosta ja varavaltuutettu Lea Smolanderin kutsuminen hänen tilalleen varsinaiseksi valtuutetuksi	7
83	Eron myöntäminen Milla Bruneaulle kaupunginhallituksen jäsenen tehtävästä ja uuden jäsenen sekä uuden I varapuheenjohtajan valitseminen kaupunginhallitukseen	11
84	Eron myöntäminen Milla Bruneaulle elinvoima- ja hyvinvointilautakunnan jäsenen tehtävästä ja uuden jäsenen sekä uuden puheenjohtajan valitseminen lautakuntaan	18
85	Eron myöntäminen Elisa Leonoffille kaupunkiympäristölautakunnan varajäsenen luottamustoimesta ja uuden varajäsenen valitseminen	23
86	Lisäys kaupunginvaltuuston v. 2026 seminaaripäiviin	28
87	Talouden ja toiminnan seurantaraportti 1.1.-30.9.2026	30
88	Eron myöntäminen Tiina Koivistoiselle sivistyslautakunnan jäsenen luottamustoimesta ja uuden jäsenen valitseminen	32
89	Eron myöntäminen Tiina Koivistoiselle Päijät-Hämeen maakuntavaltuustosta ja uuden varajäsenen valitseminen hänen tilalleen	37
90	Vuoden 2027 tuloveroprosentista ja kiinteistöveroprosenteista päättäminen	41
91	Lahden kaupungin vuoden 2027 talousarvio sekä vuosien 2027-2029 taloussuunnitelma	46
92	Kokouksessa jätettävät valtuustoaloitteet	59

Lahden kaupunki, Kaupunginvaltuusto, 16.11.2026

80
Laillisuus ja päätösvaltaisuus

Puheenjohtaja toteaa kokouksen lailliseksi ja päätösvaltaiseksi.

81

Pöytäkirjan tarkastajat

Puheenjohtajan ehdotuksesta tämän pöytäkirjan tarkastajiksi valitaan valtuutetut

Salla Majaniemi ja Marko Lindqvist.

Kaupunginvaltuusto
Esityslista nro 7

Lahden kaupunki, Kaupunginvaltuusto, 16.11.2026

82
Eron myöntäminen valtuutettu Milla Bruneaulle kaupunginvaltuustosta ja varavaltuutettu Lea Smolanderin kutsuminen hänen tilalleen varsinaiseksi valtuutetuksi

1660/00.00.01.02/2025

Asian valmistelija / lisätietojen antaja

hallintojohtaja Anniina Kovero, p. 044 716 1416

valmistelusihteeri Terhi Takala, p. 044 416 2732

Päätös

Esittelijä

kaupunginhallitus

Päätösehdotus

Kaupunginvaltuusto myöntää valtuutettu Milla Bruneaulle eron valtuutetun luottamustoimesta.

Samalla kaupunginvaltuusto tarkastaa pöytäkirjan tämän asian osalta heti.

Vielä kaupunginvaltuusto merkitsee tiedokseen, että kaupunginvaltuuston puheenjohtaja kutsuu varavaltuutettu Lea Smolanderin varsinaiseksi valtuutetuksi, ja että kuudes varavaltuutettu on Juha Viljamaa.

Perusteluosa / aiempi käsittely

Lahden kaupunki, Kaupunginhallitus, 26.10.2026

§ 279

Kaupunginvaltuusto
Esityslista nro 7

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä

kaupunginjohtaja Kyynäräinen Niko

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus tekee kaupunginvaltuustolle seuraavan ehdotuksen:

”Kaupunginvaltuusto myöntää valtuutettu Milla Bruneaulle eron valtuutetun luottamustoimesta.

Samalla kaupunginvaltuusto tarkastaa pöytäkirjan tämän asian osalta heti.

Vielä kaupunginvaltuusto merkitsee tiedokseen, että kaupunginvaltuuston puheenjohtaja kutsuu varavaltuutettu Lea Smolanderin varsinaiseksi valtuutetuksi, ja että kuudes varavaltuutettu on Juha Viljamaa."

Käsittely

Kaupunginhallituksen I varapuheenjohtaja Milla Bruneau ilmoitti olevansa esteellinen. Esteellisyys todettiin hallintolain 28 § 1 momentin 1 kohdan perusteella. Milla Bruneau poistui asian käsittelyn ja päätöksenteon ajaksi.

Perusteluosa

Milla Bruneau 8.10.2026:

”Minut on 2.10.2026 valittu Lahden seutu – Lahti Region Oy (Business Lahti) toimitusjohtajaksi. Aloitan tehtävässä 1.11.2026.

Toimitusjohtajan tehtävän vastaanottamisen vuoksi pyydän, että Lahden kaupunginvaltuusto myöntää minulle vapautuksen valtuutetun tehtävästä sekä kaikista muista Lahden kaupungin luottamustehtävistäni 1.11.2026 alkaen.

Toimin tällä hetkellä valtuutetun tehtävän lisäksi muun muassa Lahden kaupunginhallituksen ensimmäisenä varapuheenjohtajana sekä elinvoima- ja hyvinvointilautakunnan puheenjohtajana.
- - -"

Kuntalain (410/2015) 70 §:n 3 momentin mukaan luottamustoimesta voi erota pätevästä syystä. Eron myöntämisestä päättää luottamushenkilön valinnut toimielin. Valtuusto myöntää eron valtuutetulle ja varavaltuutetulle.

Kuntalain 17 §:n 2 momentissa säädetään, että jos valtuutettu on vapautettu toimestaan, valtuuston puheenjohtaja kutsuu hänen sijaansa jäljellä olevaksi toimikaudeksi asianomaisen vaaliliiton, puolueen tai yhteislistan järjestyksessä ensimmäisen varavaltuutetun.

Valtuutettu Milla Bruneau on valittu valtuutetuksi vuoden 2025 kuntavaaleissa Vaaliliitto: Kokoomus & Svenska folkpartiet -listalta. Listan ensimmäinen varavaltuutettu on Lea Smolander.

Kaupunginvaltuusto päätti 9.6.2025 (§ 66), että valtuuston esityslista (it-laitteisto) valtuustokaudella 2025-2029 toimitetaan Kokoomuksen kuudelle ensimmäiselle varavaltuutetulle. Kuudenneksi varavaltuutetuksi nousee Juha Viljamaa.

Muutoksenhaku

Kunnallisvalitus

Toimenpiteet

Ote: Bruneau, Smolander, Viljamaa, keskusvaalilautakunta, luettelot

Liitteet

Kaupunginvaltuusto
Esityslista nro 7

Numero	Otsikko
1	Eroilmoitus, Bruneau Milla

Kaupunginvaltuusto
Esityslista nro 7

Lahden kaupunki, Kaupunginvaltuusto, 16.11.2026

83
Eron myöntäminen Milla Bruneaulle kaupunginhallituksen jäsenen tehtävästä ja uuden jäsenen sekä uuden I varapuheenjohtajan valitseminen kaupunginhallitukseen

1659/00.00.01.05/2025

Asian valmistelija / lisätietojen antaja

hallintojohtaja Anniina Kovero, p. 044 716 1895

valmistelusihteeri Terhi Takala, p. 044 416 2732

Päätös

Esittelijä

kaupunginhallitus

Päätösehdotus

Kaupunginvaltuusto myöntää Milla Bruneaulle eron kaupunginhallituksen jäsenen tehtävästä ja valitsee kaupunginhallitukseen uuden jäsenen ja uuden I varapuheenjohtajan jäljellä olevaksi toimikaudeksi.

Samalla kaupunginvaltuusto tarkastaa pöytäkirjan tämän asian osalta heti.

Perusteluosa / aiempi käsittely

Lahden kaupunki, Kaupunginhallitus, 26.10.2026

§ 280

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä

kaupunginjohtaja Kyynäräinen Niko

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus tekee kaupunginvaltuustolle seuraavan ehdotuksen:

”Kaupunginvaltuusto myöntää Milla Bruneaulle eron kaupunginhallituksen jäsenen tehtävästä ja valitsee kaupunginhallitukseen uuden jäsenen ja uuden I varapuheenjohtajan jäljellä olevaksi toimikaudeksi.

Samalla kaupunginvaltuusto tarkastaa pöytäkirjan tämän asian osalta heti."

Käsittely

Kaupunginhallituksen I varapuheenjohtaja Milla Bruneau ilmoitti olevansa esteellinen. Esteellisyys todettiin hallintolain 28 § 1 momentin 1 kohdan perusteella. Milla Bruneau poistui asian käsittelyn ja päätöksenteon ajaksi.

Perusteluosa

Eron myöntäminen

Milla Bruneau 8.10.2026:

”Minut on 2.10.2026 valittu Lahden seutu – Lahti Region Oy (Business Lahti) toimitusjohtajaksi. Aloitan tehtävässä 1.11.2026.

Toimitusjohtajan tehtävän vastaanottamisen vuoksi pyydän, että Lahden kaupunginvaltuusto myöntää minulle vapautuksen valtuutetun tehtävästä sekä kaikista muista Lahden kaupungin luottamustehtävistäni 1.11.2026 alkaen.

Toimin tällä hetkellä valtuutetun tehtävän lisäksi muun muassa Lahden kaupunginhallituksen ensimmäisenä varapuheenjohtajana sekä elinvoima- ja hyvinvointilautakunnan puheenjohtajana.

- - -”

Kuntalain (410/2015) 70 §:n mukaan luottamustoimesta voi erota pätevästä syystä. Eron myöntämisestä päättää luottamushenkilön valinnut toimielin.

Uuden jäsenen valinta

Kaupunginvaltuusto valitsi 9.6.2025 § 57 kaupunginhallituksen toimikaudelle 1.6.2025-31.5.2027 11 varsinaista jäsentä ja yhtä monta henkilökohtaista varajäsentä, sekä kaupunginhallituksen puheenjohtajiston. Kaupunginhallituksen kokoonpano tällä hetkellä on seuraava:

puheenjohtaja: Pekka Komu (sd.)
varajäsen: Anneli Viinikka (sd.)

I varapuheenjohtaja: Milla Bruneau (kok.)
varajäsen: Teresa Rautapää (kok.)

II varapuheenjohtaja: Marju Markkanen (sd.)
varajäsen: Sanna Virta (sd.)

III varapuheenjohtaja: Toni Putula (kok.)
varajäsen: Sami Rive (kok.)

jäsen: Kimi Uosukainen (sd.)
varajäsen: Tomi Sairomaa (sd.)

jäsen: Jetta Laakso (sd.)
varajäsen: Siru Heromaa-Karjalainen (sd.)

jäsen: Marko Lindqvist (kok.)

varajäsen: Minna Heikkinen (kok.)

jäsen: Kalle Aaltonen (Pro Lahti)
varajäsen: Mikko Lindroos (Pro Lahti)

jäsen: Elisa Lientola (vas.)
varajäsen: Anna-Maria Mitchell (vas.)

jäsen: Minerva Kastehelmi (vihr.)
varajäsen: Mika Aaltonen (vihr.)

jäsen: Eero Seesvaara (kd.)
varajäsen: Pertti Arvaja (kd.)

Kelpoisuusehdot

Lähtökohtana on, että henkilö, joka ei ole vaalikelpoinen valtuustoon, ei ole vaalikelpoinen myöskään kaupunginhallitukseen. Sen lisäksi kaupunginhallitusta koskee joukko tiukempia rajoituksia.

Vaalikelpoisuus valtuustoon määräytyy kuntalain 72 §:n mukaan seuraavasti:

Vaalikelpoinen valtuustoon ei ole:

1) valtion virkamies, joka hoitaa välittömästi kunnallishallintoa koskevia valvontatehtäviä;

2) kunnan palveluksessa oleva henkilö, joka toimii kunnanhallituksen tai lautakunnan tehtäväalueen johtavassa tehtävässä tai sellaiseen rinnastettavassa vastuullisessa tehtävässä;

3) kunnan määräysvallassa olevan yhteisön tai säätiön palveluksessa oleva henkilö, joka asemaltaan voidaan rinnastaa 2 kohdassa tarkoitettuun kunnan palveluksessa olevaan henkilöön;

4) kuntayhtymän jäsenkunnan valtuuston osalta kuntayhtymän palveluksessa oleva henkilö, joka asemaltaan voidaan rinnastaa 2 kohdassa tarkoitettuun kunnan palveluksessa olevaan henkilöön.

Edellä tarkoitetussa palvelussuhteessa oleva on vaalikelpoinen valtuutetuksi, jos palvelussuhde päättyy ennen kuin valtuutettujen toimikausi alkaa.

Vaalikelpoisuutta kaupunginhallitukseen rajoitetaan kuntalain 73 §:ssä seuraavasti:

Vaalikelpoinen kunnanhallitukseen on henkilö, joka on vaalikelpoinen valtuustoon, ei kuitenkaan:

1) välittömästi kunnanhallituksen alaisena toimiva kunnan palveluksessa oleva henkilö;

2) henkilö, joka on kunnanhallituksen tehtäväalueella toimivan, kunnan määräysvallassa olevan yhteisön tai säätiön palveluksessa;

3) kunnan palveluksessa oleva henkilö, joka lautakunnan esittelijänä tai muuten vastaa kunnanhallituksen käsiteltäväksi tulevien asioiden valmistelusta;

4) henkilö, joka on hallituksen tai siihen rinnastettavan toimielimen jäsenenä taikka johtavassa ja vastuullisessa tehtävässä tai siihen rinnastettavassa asemassa liiketoimintaa harjoittavassa yhteisössä tai säätiössä, jos kysymyksessä on sellainen yhteisö, jolle kunnanhallituksessa tavanomaisesti käsiteltävien asioiden ratkaisu on omiaan tuottamaan olennaista hyötyä tai vahinkoa.

Henkilöstön edunvalvonnasta asianomaisessa kunnassa huolehtivan yhteisön hallituksen tai siihen rinnastettavan toimielimen puheenjohtaja ei ole vaalikelpoinen kunnanhallitukseen. Vaalikelpoinen ei myöskään ole henkilö, joka yhteisön neuvottelijana tai muussa vastaavassa ominaisuudessa vastaa edunvalvonnasta.

Enemmistön kunnanhallituksen jäsenistä on oltava muita kuin kunnan tai kunnan määräysvallassa olevan yhteisön tai säätiön palveluksessa olevia henkilöitä.

Edellä 1 momentin 4 kohtaa ei sovelleta kunnan määräysvallassa olevan yhteisön hallituksen tai siihen rinnastettavan toimielimen jäseneen.

Tasa-arvolain asettamat vaatimukset

Kaupunginhallituksen jäsenten vaalissa on otettava huomioon tasa-arvolain (609/1986) 4 a §:n 1 momentti, jonka mukaan kunnallisissa ja kuntien välisen yhteistoiminnan toimielimissä lukuun ottamatta kunnanvaltuustoja tulee olla sekä naisia että miehiä kumpiakin vähintään 40 prosenttia, jollei erityisistä syistä muuta johdu.

Lain mukaisen kiintiön on toteuduttava sekä varsinaisten että varajäsenten kohdalla. Sen sijaan laki ei vaadi, että varsinaisen jäsenen ja hänen henkilökohtaisen varajäsenensä olisi oltava samaa sukupuolta. Myöskään puheenjohtajistoa vaatimus ei erikseen koske. Prosenttiosuutta laskettaessa perustana on puheenjohtajan, varapuheenjohtajan ja muiden jäsenten yhteismäärä.

11-jäsenisessä kaupunginhallituksessa miehiä ja naisia on oltava vähintään suhteessa 11–5.

Muutoksenhaku

Kunnallisvalitus

Toimenpiteet

Ote: Bruneau, valittu, luettelot, Riitta Permanto

Kaupunginvaltuusto
Esityslista nro 7

Lahden kaupunki, Kaupunginvaltuusto, 16.11.2026

84
Eron myöntäminen Milla Bruneaulle elinvoima- ja hyvinvointilautakunnan jäsenen tehtävästä ja uuden jäsenen sekä uuden puheenjohtajan valitseminen lautakuntaan

1671/00.00.01.06/2025

Asian valmistelija / lisätietojen antaja

hallintojohtaja Anniina Kovero, p. 044 716 1416

valmistelusihteeri Terhi Takala, p. 044 416 2732

Päätös

Esittelijä

kaupunginhallitus

Päätösehdotus

Kaupunginvaltuusto myöntää Milla Bruneaulle eron elinvoima- ja hyvinvointilautakunnan jäsenen luottamustoimesta ja valitsee lautakunnan jäljellä olevaksi toimikaudeksi uuden jäsenen ja uuden puheenjohtajan.

Samalla kaupunginvaltuusto tarkastaa pöytäkirjan tämän asian osalta heti.

Perusteluosa / aiempi käsittely

Lahden kaupunki, Kaupunginhallitus, 26.10.2026

§ 281

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä

kaupunginjohtaja Kyynäräinen Niko

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus tekee kaupunginvaltuustolle seuraavan ehdotuksen:

"Kaupunginvaltuusto myöntää Milla Bruneaulle eron elinvoima- ja hyvinvointilautakunnan jäsenen luottamustoimesta ja valitsee lautakunnan jäljellä olevaksi toimikaudeksi uuden jäsenen ja uuden puheenjohtajan.

Samalla kaupunginvaltuusto tarkastaa pöytäkirjan tämän asian osalta heti."

Käsittely

Kaupunginhallituksen I varapuheenjohtaja Milla Bruneau ilmoitti olevansa esteellinen. Esteellisyys todettiin hallintolain 28 § 1 momentin 1 kohdan perusteella. Milla Bruneau poistui asian käsittelyn ja päätöksenteon ajaksi.

Perusteluosa

Eron myöntäminen

Milla Bruneau 8.10.2026:

”Minut on 2.10.2026 valittu Lahden seutu – Lahti Region Oy (Business Lahti) toimitusjohtajaksi. Aloitan tehtävässä 1.11.2026.

Toimitusjohtajan tehtävän vastaanottamisen vuoksi pyydän, että Lahden kaupunginvaltuusto myöntää minulle vapautuksen valtuutetun tehtävästä sekä kaikista muista Lahden kaupungin luottamustehtävistäni 1.11.2026 alkaen.

Toimin tällä hetkellä valtuutetun tehtävän lisäksi muun muassa Lahden kaupunginhallituksen ensimmäisenä varapuheenjohtajana sekä elinvoima- ja hyvinvointilautakunnan puheenjohtajana.

- - -”

Kuntalain (410/2015) 70 §:n 3 momentin mukaan luottamustoimesta voi erota pätevästä syystä. Eron myöntämisestä päättää luottamushenkilön valinnut toimielin.

Hallintosäännön elinvoiman palvelualuetta koskevien erillissääntöjen 3 §:n 2 momentin mukaan kaupunginvaltuusto valitsee elinvoima- ja hyvinvointilautakunnan jäsenet ja varajäsenet toimikauttaan vastaavaksi ajaksi.

Kelpoisuusehdot

Kelpoisuusehdot lautakuntaan määräytyvät kuntalain (410/2015) 71 §:n (yleinen vaalikelpoisuus) ja 74 §:n (vaalikelpoisuus lautakuntaan) mukaan.

Kuntalain 71 §.:

Vaalikelpoinen kunnan luottamustoimeen on henkilö:

1) jonka kotikunta kyseinen kunta on;

2) jolla on jossakin kunnassa äänioikeus kuntavaaleissa sinä vuonna, jona valtuutetut valitaan tai vaali muuhun luottamustoimeen toimitetaan; ja

3) jota ei ole julistettu vajaavaltaiseksi.

Kuntalain 74 § 1 mom.:

”Vaalikelpoinen lautakuntaan ja valiokuntaan on henkilö, joka on vaalikelpoinen valtuustoon, ei kuitenkaan:

1) asianomaisen lautakunnan tai valiokunnan alainen kunnan palveluksessa oleva henkilö;

2) henkilö, joka on asianomaisen lautakunnan tai valiokunnan tehtäväalueella toimivan, kunnan määräysvallassa olevan yhteisön tai säätiön palveluksessa;

3) henkilö, joka on hallituksen tai siihen rinnastettavan toimielimen jäsenenä taikka johtavassa ja vastuullisessa tehtävässä tai siihen rinnastettavassa asemassa liiketoimintaa harjoittavassa yhteisössä, jos kysymyksessä on sellainen yhteisö, jolle asianomaisessa lautakunnassa tavanomaisesti käsiteltävien asioiden ratkaisu on omiaan tuottamaan olennaista hyötyä tai vahinkoa."

Uuden jäsenen valinnassa tulee huomioida tasa-arvolain (609/1986) 4 a §:n 1 momentti, jonka mukaan kunnallisissa ja kuntien välisen yhteistoiminnan toimielimissä, lukuun ottamatta aluevaltuustoja ja kunnanvaltuustoja, tulee olla sekä naisia että miehiä kumpiakin vähintään 40 prosenttia, jollei erityisestä syystä muuta johdu.

Elinvoima- ja hyvinvointilautakunnan kokoonpano on seuraava:

puheenjohtaja: Milla Bruneau (kok.)
varajäsen: Lea Smolander (kok.)

varapuheenjohtaja: Tomi Sairomaa (sd.)
varajäsen: Matti Rautio (sd.)

jäsen: Milla Ruuska (sd.)
varajäsen: Kasperi Ruhanen (sd.)

jäsen: Sanna Säteri (sd.)
varajäsen: Katja Hotta (sd.)

jäsen: Sari Niinistö (kok.)
varajäsen: Jani Backman (kok.)

jäsen: Sami Rive (kok.)
varajäsen: Markus Pälli (kok.)

jäsen: Helena Salakka (kok.)

varajäsen: Tiina Koivistoinen (kok.)

jäsen: Seppo Korhonen (Pro Lahti)

varajäsen: Otto Roponen (Pro Lahti)

jäsen: Harri Pikkarainen (vas.)

varajäsen: Emilia Hämäläinen (vas.)

jäsen: Ville-Veikko Elomaa (ps.)

varajäsen: Hannu Kaasinen (ps.)

jäsen: Pertti Arvaja (kd.)

varajäsen: Marjo Loponen (kd.)

Lain mukaisen kiintiön on toteuduttava erikseen sekä varsinaisten että varajäsenten kohdalla. Sen sijaan laki ei vaadi, että varsinaisen jäsenen ja hänen henkilökohtaisen varajäsenensä olisi oltava samaa sukupuolta. Myöskään puheenjohtajistoa vaatimus ei erikseen koske. Prosenttiosuutta laskettaessa perustana on puheenjohtajan, varapuheenjohtajan ja muiden jäsenten yhteismäärä.

11-jäsenisessä lautakunnassa miehiä ja naisia on oltava vähintään suhteessa 11-5.

Muutoksenhaku

Kunnallisvalitus

Toimenpiteet

Ote: Bruneau, valittu, elinvoima- ja hyvinvointilautakunta, luettelot

Kaupunginvaltuusto
Esityslista nro 7

Lahden kaupunki, Kaupunginvaltuusto, 16.11.2026

85
Eron myöntäminen Elisa Leonoffille kaupunkiympäristölautakunnan varajäsenen luottamustoimesta ja uuden varajäsenen valitseminen

1655/00.00.01.06/2025

Asian valmistelija / lisätietojen antaja

hallintojohtaja Anniina Kovero, p. 044 716 1416

valmistelusihteeri Marja Loippo, p. 044 482 6057

Päätös

Esittelijä

kaupunginhallitus

Päätösehdotus

Kaupunginvaltuusto myöntää Elisa Leonoffille eron kaupunkiympäristölautakunnan varajäsenen luottamustoimesta ja valitsee lautakunnan jäljellä olevaksi toimikaudeksi uuden varajäsenen.

Samalla kaupunginvaltuusto tarkastaa pöytäkirjan tämän asian osalta heti.

Perusteluosa / aiempi käsittely

Lahden kaupunki, Kaupunginhallitus, 26.10.2026

§ 282

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä

kaupunginjohtaja Kyynäräinen Niko

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus tekee kaupunginvaltuustolle seuraavan ehdotuksen:

”Kaupunginvaltuusto myöntää Elisa Leonoffille eron kaupunkiympäristölautakunnan varajäsenen luottamustoimesta ja valitsee lautakunnan jäljellä olevaksi toimikaudeksi uuden varajäsenen.

Samalla kaupunginvaltuusto tarkastaa pöytäkirjan tämän asian osalta heti.”

Perusteluosa

Tietoomme on tullut, että Elisa Leonoff on muuttanut pois paikkakunnalta. Muuton seurauksena hän ei enää täytä kuntalain mukaista vaalikelpoisuuden edellytystä, jonka mukaan luottamushenkilön kotikunnan tulee olla kyseinen kunta. Tämän vuoksi kaupunginvaltuustolle esitetään, että Elisa Leonoffille myönnetään ero kaupunkiympäristölautakunnan varajäsenen luottamustoimesta ja hänen tilalleen valitaan uusi varajäsen jäljellä olevaksi toimikaudeksi.

Kuntalain (410/2015) 70 §:n 3 momentin mukaan luottamustoimesta voi erota pätevästä syystä. Eron myöntämisestä päättää luottamushenkilön valinnut toimielin.

Hallintosäännön kaupunkiympäristön palvelualuetta koskevien erillissääntöjen 2 §:n mukaan kaupunginvaltuusto valitsee kaupunkiympäristölautakunnan jäsenet ja varajäsenet toimikauttaan vastaavaksi ajaksi.

Uuden varajäsenen valinta

Kelpoisuusehdot lautakuntaan määräytyvät kuntalain (410/2015) 71 §:n (yleinen

vaalikelpoisuus) ja 74 §:n (vaalikelpoisuus lautakuntaan) mukaan.

Kuntalain 71 §.:

Vaalikelpoinen kunnan luottamustoimeen on henkilö:

1) jonka kotikunta kyseinen kunta on;

2) jolla on jossakin kunnassa äänioikeus kuntavaaleissa sinä vuonna, jona valtuutetut valitaan tai vaali muuhun luottamustoimeen toimitetaan; ja

3) jota ei ole julistettu vajaavaltaiseksi.

Kuntalain 74 § 1 mom.:

”Vaalikelpoinen lautakuntaan ja valiokuntaan on henkilö, joka on vaalikelpoinen valtuustoon, ei kuitenkaan:

1) asianomaisen lautakunnan tai valiokunnan alainen kunnan palveluksessa oleva henkilö;

2) henkilö, joka on asianomaisen lautakunnan tai valiokunnan tehtäväalueella toimivan, kunnan määräysvallassa olevan yhteisön tai säätiön palveluksessa;

3) henkilö, joka on hallituksen tai siihen rinnastettavan toimielimen jäsenenä taikka johtavassa ja vastuullisessa tehtävässä tai siihen rinnastettavassa asemassa liiketoimintaa harjoittavassa yhteisössä, jos kysymyksessä on sellainen yhteisö, jolle asianomaisessa lautakunnassa tavanomaisesti käsiteltävien asioiden ratkaisu on omiaan tuottamaan olennaista hyötyä tai vahinkoa.”

Uuden varajäsenen valinnassa tulee huomioida tasa-arvolain (609/1986) 4 a §:n 1 momentti, jonka mukaan kunnallisissa ja kuntien välisen yhteistoiminnan toimielimissä, lukuun ottamatta aluevaltuustoja ja kunnanvaltuustoja, tulee olla

sekä naisia että miehiä kumpiakin vähintään 40 prosenttia, jollei erityisestä syystä muuta johdu.

Kaupunkiympäristölautakunnan kokoonpano on seuraava:

puheenjohtaja: Toni Putula (kok.)
varajäsen: Mika Erka (kok.)

varapuheenjohtaja: Ville Nikkilä (sd.)
varajäsen: Pekka Sillanmäki (sd.)

jäsen: Maksim Gladostsuk (sd.)
varajäsen: Olli Kautonen (sd.)

jäsen: Roosa Reponen (sd.)
varajäsen: Elisa Leonoff (sd.)

jäsen: Neea Similä (sd.)
varajäsen: Päivi Kossila (sd.)

jäsen: Minna Heikkinen (kok.)
varajäsen: Miina Harmaala (kok.)

jäsen: Jouni Suonpää (kok.)
varajäsen: Pasi Nurminen (kok.)

jäsen: Mikko Lindroos (Pro Lahti)
varajäsen: Janne Storlöpare (Pro Lahti)

jäsen: Tuisku Laukka (vas.)

varajäsen: Sanna-Mari Heinonen (vas.)

jäsen: Jouni Kaikkonen (vihr.)

varajäsen: Emilia Salminen (vihr.)

jäsen: Satu Jaatinen (kesk.)

varajäsen: Pauliina Palo (kesk.)

Lain mukaisen kiintiön on toteuduttava erikseen sekä varsinaisten että varajäsenten kohdalla. Sen sijaan laki ei vaadi, että varsinaisen jäsenen ja hänen henkilökohtaisen varajäsenensä olisi oltava samaa sukupuolta. Myöskään puheenjohtajistoa vaatimus ei erikseen koske. Prosenttiosuutta laskettaessa perustana on puheenjohtajan, varapuheenjohtajan ja muiden jäsenten yhteismäärä.

11-jäsenisessä lautakunnassa miehiä ja naisia on oltava vähintään suhteessa 11–5.

Muutoksenhaku

Kunnallisvalitus

Toimenpiteet

Ote: Elisa Leonoff, valittu, kyla, luettelot

Kaupunginvaltuusto
Esityslista nro 7

Lahden kaupunki, Kaupunginvaltuusto, 16.11.2026

86
Lisäys kaupunginvaltuuston v. 2026 seminaaripäiviin

4283/00.01.02.05/2025

Asian valmistelija / lisätietojen antaja

hallintojohtaja Anniina Kovero, p. 044 716 1416

valmistelusihteeri Terhi Takala, p. 044 416 2732

Päätös

Esittelijä

kaupunginhallitus

Päätösehdotus

Kaupunginvaltuusto päättää pitää yhteisseminaarin Hollolan kunnanvaltuuston, Heinolan kaupunginvaltuuston ja Orimattilan kaupunginvaltuuston kanssa Vierumäellä torstaina 17.12.2026 klo 16.00 alkaen.

Perusteluosa / aiempi käsittely

Lahden kaupunki, Kaupunginhallitus, 26.10.2026

§ 278

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä

kaupunginjohtaja Kyynäräinen Niko

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus tekee kaupunginvaltuustolle seuraavan ehdotuksen:

"Kaupunginvaltuusto päättää pitää yhteisseminaarin Hollolan kunnanvaltuuston, Heinolan kaupunginvaltuuston ja Orimattilan kaupunginvaltuuston kanssa Vierumäellä torstaina 17.12.2026 klo 16.00 alkaen."

Perusteluosa

Hallintosäännön yleisten määräysten II luvun 10 §:n mukaan toimielin päättää kokouksensa ajankohdasta ja paikasta. Kokous pidetään myös, milloin puheenjohtaja katsoo kokouksen tarpeelliseksi tai enemmistö toimielimen jäsenistä tekee puheenjohtajalle esityksen sen pitämisestä.

Kaupunginvaltuusto päätti kokouksessaan 10.11.2025 (§ 117) vuoden 2026 kokous- ja seminaariaikataulusta.

Lahden kaupunginvaltuusto, Hollolan kunnanvaltuusto, Heinolan kaupunginvaltuusto ja Orimattilan kaupunginvaltuusto pitävät yhteisseminaarin torstaina 17.12.2026 Vierumäellä. Seminaariin kutsutaan vain varsinaiset valtuutetut sekä tarkastuslautakunnan varsinaiset jäsenet ja lisäksi Päijät-Hämeen liiton edustus. Mikäli varsinainen valtuutettu/lautakunnan jäsen ei pääse paikalle, hänen sijaansa kutsutaan varavaltuutettu/lautakunnan varajäsen.

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto

Toimenpiteet

Ote: valtuutetut, Hollola, Heinola, Orimattila, nettiin, intraan

Kaupunginvaltuusto
Esityslista nro 7

Lahden kaupunki, Kaupunginvaltuusto, 16.11.2026

87
Talouden ja toiminnan seurantaraportti 1.1.-30.9.2026

445/02.00.01.00/2026

Asian valmistelija / lisätietojen antaja

talousjohtaja Tiina Wahlman, p. 050 383 6502

johtava controller Miia Karetjoki, p. 044 482 0656

Päätös

Esittelijä

kaupunginhallitus

Päätösehdotus

Kaupunginvaltuusto merkitsee tiedokseen Lahden kaupungin talouden ja toiminnan seurantaraportin ajalta 1.1.-30.9.2026.

Perusteluosa / aiempi käsittely

Lahden kaupunki, Kaupunginhallitus, 26.10.2026

§ 284

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä

kaupunginjohtaja Kyynäräinen Niko

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus merkitsee tiedokseen Lahden kaupungin talouden ja toiminnan seurantaraportin ajalta 1.1.–30.9.2026.

Samalla kaupunginhallitus tekee kaupunginvaltuustolle seuraavan ehdotuksen:

”Kaupunginvaltuusto merkitsee tiedokseen Lahden kaupungin talouden ja toiminnan seurantaraportin ajalta 1.1.-30.9.2026.”

Perusteluosa

Kaupunginhallituksen 16.12.2025 § 382 hyväksymässä talousarvion toimeenpano-ohjeessa on määritetty, että kaupunginhallitukselle ja kaupunginvaltuustolle raportoidaan neljännesvuosittain talouden ja toiminnan toteumasta sekä ennusteesta kaupunki- ja konsernitasolla.

Konsernihallinnossa on valmisteltu seurantaraportti, joka sisältää Lahden kaupungin talouden ja toiminnan näkymän, Lahti-konsernin välitilinpäätöksen sekä tytäryhteisöjen osavuosikatsaukset. Raportin ennustetiedot eivät sisällä kaupungista riippumattomista tekijöistä mahdollisesti aiheutuvia muutoksia niiltä osin, kun tietoja ei ollut käytettävissä. Kaupunginhallitus merkitsee asian tiedokseen ja lähettää sen edelleen kaupunginvaltuuston tiedoksi.

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto

Toimenpiteet

-

Liitteet

Numero	Otsikko
2	Talouden ja toiminnan seurantaraportti 1.1.-30.9.2026 KV (korjattu versio)

Kaupunginvaltuusto
Esityslista nro 7

Lahden kaupunki, Kaupunginvaltuusto, 16.11.2026

88
Eron myöntäminen Tiina Koivistoiselle sivistyslautakunnan jäsenen luottamustoimesta ja uuden jäsenen valitseminen

1669/00.00.01.06/2025

Asian valmistelija / lisätietojen antaja

hallintojohtaja Anniina Kovero, p. 044 716 1416

valmistelusihteeri Marja Loippo, p. 044 482 6057

Päätös

Esittelijä

kaupunginhallitus

Päätösehdotus

Kaupunginvaltuusto myöntää Tiina Koivistoiselle eron sivistyslautakunnan jäsenen luottamustoimesta ja valitsee lautakunnan jäljellä olevaksi toimikaudeksi uuden jäsenen ja tarvittaessa uuden varajäsenen.

Samalla kaupunginvaltuusto tarkastaa pöytäkirjan tämän asian osalta heti.

Perusteluosa / aiempi käsittely

Lahden kaupunki, Kaupunginhallitus, 09.11.2026

§ 309

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä

kaupunginjohtaja Kyynäräinen Niko

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus tekee kaupunginvaltuustolle seuraavan ehdotuksen:

”Kaupunginvaltuusto myöntää Tiina Koivistoiselle eron sivistyslautakunnan jäsenen luottamustoimesta ja valitsee lautakunnan jäljellä olevaksi toimikaudeksi uuden jäsenen ja tarvittaessa uuden varajäsenen.

Samalla kaupunginvaltuusto tarkastaa pöytäkirjan tämän asian osalta heti.”

Perusteluosa

Tiina Koivistoinen 3.11.2026:

”Pyydän kuntalain 70 §:n mukaista eroa Lahden sivistyslautakunnan jäsenyydestä.

Kuntalain 70 §:n mukaan luottamustoimesta voi erota pätevästä syystä. Eronpyyntöni perusteena on luottamustoimien uudelleenjärjestely kesken toimikauden, sillä olen siirtymässä puolueeni (Kansallinen Kokoomus) osoittamaan toiseen luottamustoimeen Lahden kaupungissa.”

Kuntalain (410/2015) 70 §:n 3 momentin mukaan luottamustoimesta voi erota pätevästä syystä. Eron myöntämisestä päättää luottamushenkilön valinnut toimielin.

Hallintosäännön sivistyksen palvelualuetta koskevien erillissääntöjen 2 §:n mukaan kaupunginvaltuusto valitsee sivistyslautakunnan jäsenet ja varajäsenet toimikauttaan vastaavaksi ajaksi.

Uuden jäsenen valinta

Kelpoisuusehdot lautakuntaan määräytyvät kuntalain (410/2015) 71 §:n (yleinen vaalikelpoisuus) ja 74 §:n (vaalikelpoisuus lautakuntaan) mukaan.

Kuntalain 71 §:

Vaalikelpoinen kunnan luottamustoimeen on henkilö:

1) jonka kotikunta kyseinen kunta on;

2) jolla on jossakin kunnassa äänioikeus kuntavaaleissa sinä vuonna, jona valtuutetut valitaan tai vaali muuhun luottamustoimeen toimitetaan; ja

3) jota ei ole julistettu vajaavaltaiseksi.

Kuntalain 74 § 1 mom.:

”Vaalikelpoinen lautakuntaan ja valiokuntaan on henkilö, joka on vaalikelpoinen valtuustoon, ei kuitenkaan:

1) asianomaisen lautakunnan tai valiokunnan alainen kunnan palveluksessa oleva henkilö;

2) henkilö, joka on asianomaisen lautakunnan tai valiokunnan tehtäväalueella toimivan, kunnan määräysvallassa olevan yhteisön tai säätiön palveluksessa;

3) henkilö, joka on hallituksen tai siihen rinnastettavan toimielimen jäsenenä taikka johtavassa ja vastuullisessa tehtävässä tai siihen rinnastettavassa asemassa liiketoimintaa harjoittavassa yhteisössä, jos kysymyksessä on sellainen yhteisö, jolle asianomaisessa lautakunnassa tavanomaisesti käsiteltävien asioiden ratkaisu on omiaan tuottamaan olennaista hyötyä tai vahinkoa.”

Uuden jäsenen valinnassa tulee huomioida tasa-arvolain (609/1986) 4 a §:n 1 momentti, jonka mukaan kunnallisissa ja kuntien välisen yhteistoiminnan

toimielimissä, lukuun ottamatta aluevaltuustoja ja kunnanvaltuustoja, tulee olla sekä naisia että miehiä kumpiakin vähintään 40 prosenttia, jollei erityisestä syystä muuta johdu.

Sivistyslautakunnan kokoonpano on seuraava:

puheenjohtaja: Marju Markkanen (sd.)
varajäsen: Petra Anila (sd.)

varapuheenjohtaja: Teresa Rautapää (kok.)
varajäsen: Mika Erka (kok.)

jäsen: Sanna Virta (sd.)
varajäsen: Sarianna Alonen (sd.)

jäsen: Ville Kirkonpelto (sd.)
varajäsen: Abdulkader Jafar (sd.)

jäsen: Tatu Härmä (sd.)
varajäsen: Joose Lehtonen (sd.)

jäsen: Pasi Nurminen (kok.)
varajäsen: Susanna Norja (kok.)

jäsen: Tiina Koivistoinen (kok.)
varajäsen: Henri Syyslahti (kok.)

jäsen: Niko A. Kauko (Pro Lahti)
varajäsen: Tessa Budo (Pro Lahti)

jäsen: Oskari Päätalo (vas.)

varajäsen: Ilmari Myllynen (vas.)

jäsen: Salla Majaniemi (vihr.)

varajäsen: Kirsi Vahtera (vihr.)

jäsen: Iida Hovi (kd.)

varajäsen: Hans Suontama (kd.)

Lain mukaisen kiintiön on toteuduttava erikseen sekä varsinaisten että varajäsenten kohdalla. Sen sijaan laki ei vaadi, että varsinaisen jäsenen ja hänen henkilökohtaisen varajäsenensä olisi oltava samaa sukupuolta. Myöskään puheenjohtajistoa vaatimus ei erikseen koske. Prosenttiosuutta laskettaessa perustana on puheenjohtajan, varapuheenjohtajan ja muiden jäsenten yhteismäärä.

11-jäsenisessä lautakunnassa miehiä ja naisia on oltava vähintään suhteessa 11–5.

Muutoksenhaku

Kunnallisvalitus

Toimenpiteet

Ote: Tiina Koivistoinen, valittu, sivla, luettelot

Kaupunginvaltuusto
Esityslista nro 7

Lahden kaupunki, Kaupunginvaltuusto, 16.11.2026

89
Eron myöntäminen Tiina Koivistoiselle Päijät-Hämeen maakuntavaltuustosta ja uuden varajäsenen valitseminen hänen tilalleen

6106/00.00.01.10/2026

Asian valmistelija / lisätietojen antaja

hallintojohtaja Anniina Kovero, p. 044 716 1416

valmistelusihteeri Terhi Takala, p. 044 416 2732

Päätös

Esittelijä

kaupunginhallitus

Päätösehdotus

Kaupunginvaltuusto myöntää Tiina Koivistoiselle eron maakuntavaltuuston varajäsenen luottamustoimesta ja valitsee maakuntavaltuuston jäljellä olevaksi toimikaudeksi uuden varajäsenen.

Samalla kaupunginvaltuusto tarkastaa pöytäkirjan tämän asian osalta heti.

Perusteluosa / aiempi käsittely

Lahden kaupunki, Kaupunginhallitus, 09.11.2026

§ 310

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä

kaupunginjohtaja Kyynäräinen Niko

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus tekee kaupunginvaltuustolle seuraavan ehdotuksen:

"Kaupunginvaltuusto myöntää Tiina Koivistoiselle eron maakuntavaltuuston varajäsenen luottamustoimesta ja valitsee maakuntavaltuuston jäljellä olevaksi toimikaudeksi uuden varajäsenen.

Samalla kaupunginvaltuusto tarkastaa pöytäkirjan tämän asian osalta heti."

Perusteluosa

Tiina Koivistoinen 3.11.2026:

”Pyydän Lahden kaupunginvaltuustolta kuntalain 70 §:n mukaisesti eroa Päijät-Hämeen liiton maakuntavaltuuston varajäsenyydestä, jossa toimin Lahden edustajana.

Kuntalain 70 §:n mukaan luottamustoimesta voi erota pätevästä syystä. Eronpyyntöni perusteena on luottamustoimien uudelleenjärjestely kesken toimintakauden, sillä olen siirtymässä puolueeni (Kansallinen Kokoomus) osoittamaan toiseen luottamustoimeen Lahden kaupungissa.

Pyydän että kaupunginvaltuusto myöntää minulle eron kyseisestä luottamustoimesta ja valitsee tilalleni uuden edustajan jäljellä olevaksi toimintakaudeksi, sekä ilmoittaa muutoksesta Päijät-Hämeen liitolle.”

Päijät-Hämeen maakuntaliitto -kuntayhtymän perussopimuksen 14 §:n 2-6 momentit:

"Edustajainkokous valitsee jäsenet maakuntavaltuustoon kunnallisvaaleja edeltävän vuodenvaihteen väestötietojen perusteella siten, että kullakin jäsenkunnalla on yksi jäsen jokaista alkavaa viittä tuhatta asukasta kohti, kuitenkin enintään 35 % rajoittamattomasta jäsenmäärästä.

Kullekin maakuntavaltuuston jäsenelle valitaan henkilökohtainen varajäsen samoin perustein kuin varsinainen jäsen.

Maakuntavaltuuston jäsenet ja varajäsenet valitaan jäsenkuntien valtuustojen toimikautta vastaavaksi ajaksi.

Maakuntavaltuuston jäsenten ja varajäsenten tulee olla jäsenkuntien valtuutettuja, ja valtuustossa edustettuina olevien ryhmien ääniosuuksien tulee valittaessa vastata jäsenkuntien valtuustoissa edustettuina olevien eri ryhmien kunnallisvaaleissa saamaa ääniosuutta maakunnan alueella vaalilaissa säädetyn suhteellisuusperiaatteen mukaisesti.

Mikäli maakuntavaltuuston jäsen tai varajäsen menettää vaalikelpoisuutensa kesken toimikauden tai muusta syystä eroaa maakuntavaltuuston jäsenyydestä kesken toimikauden, päättää jäsenen edustama kunta eron myöntämisestä ja uuden jäsenen tai varajäsenen valitsemisesta jäljellä olevaksi toimikaudeksi. Kunnan valitseman jäsenen tai varajäsenen on edustettava samaa ryhmää kuin se, jonka tilalle hänet valitaan."

Tasa-arvolain 4 a §:n 1 momentin mukaan valtion komiteoissa, neuvottelukunnissa ja muissa vastaavissa toimielimissä, hyvinvointialueen, hyvinvointiyhtymän ja hyvinvointialueiden välisen yhteistoiminnan toimielimissä sekä kunnallisissa ja kuntien välisen yhteistoiminnan toimielimissä, lukuun ottamatta aluevaltuustoja ja kunnanvaltuustoja, tulee olla sekä naisia että miehiä kumpiakin vähintään 40 prosenttia, jollei erityisestä syystä muuta johdu.

Tällä hetkellä maakuntavaltuustossa on 37 jäsentä, joista 20 on miehiä (54 %) ja 17 naisia (46 %). 37 varajäsenestä 21 on miehiä (57 %) ja 16 naisia (43 %).

Muutoksenhaku

Kunnallisvalitus

Toimenpiteet

Ote: Koivistoinen, valittu, Päijät-Hämeen liitto, luettelot

Kaupunginvaltuusto
Esityslista nro 7

Lahden kaupunki, Kaupunginvaltuusto, 16.11.2026

90
Vuoden 2027 tuloveroprosentista ja kiinteistöveroprosenteista päättäminen

35/02.01.00.01/2026

Asian valmistelija / lisätietojen antaja

talousjohtaja Wahlman Tiina, p. 050 383 6502

controller Markkola Katja, p. 050 383 6456

Päätös

Esittelijä

kaupunginhallitus

Päätösehdotus

Kaupunginvaltuusto päättää vahvistaa vuoden 2027 tuloveroprosentiksi 8,6 ja vahvistaa vuoden 2027 kiinteistöveroprosentit seuraavasti:

- yleinen kiinteistövero 1,45
- maapohja 1,38
- vakituinen asuinrakennus 0,62
- muu kuin vakituisen asumisen kiinteistö 1,95
- rakentamaton rakennuspaikka 6,00
- yleishyödyllinen yhteisö 0,60
- voimalaitos 3,10.

Samalla kaupunginvaltuusto päättää tarkastaa pöytäkirjan tämän asian osalta heti.

Perusteluosa / aiempi käsittely

Lahden kaupunki, Kaupunginhallitus, 02.11.2026

§ 301

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä

kaupunginjohtaja Kyynäräinen Niko

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus tekee kaupunginvaltuustolle seuraavan ehdotuksen:

”Kaupunginvaltuusto päättää vahvistaa vuoden 2027 tuloveroprosentiksi 8,6 ja vahvistaa vuoden 2027 kiinteistöveroprosentit seuraavasti:

- yleinen kiinteistövero 1,45
- maapohja 1,38
- vakituinen asuinrakennus 0,62
- muu kuin vakituisen asumisen kiinteistö 1,95
- rakentamaton rakennuspaikka 6,00
- yleishyödyllinen yhteisö 0,60
- voimalaitos 3,10.

Samalla kaupunginvaltuusto päättää tarkastaa pöytäkirjan tämän asian osalta heti.”

Perusteluosa

Kuntalain (410/2015 § 111) mukaan valtuusto päättää kunnan tuloveroprosentista ja kiinteistöveroprosenteista sekä muiden verojen perusteista.

Kiinteistöverolain (654/1992 § 11) mukaan kunnanvaltuusto määrää kunnan kiinteistöveroprosenttien suuruuden laissa säädettyjen vaihteluvälien rajoissa. Lain verotusmenettelystä (1558/1995 § 91 a) sekä kiinteistöverolain (654/1992 § 11) mukaan kunnan tulee ilmoittaa tuloveroprosentin ja kiinteistöveroprosenttien suuruus Verohallinnolle viimeistään verovuotta edeltävän vuoden marraskuun 17. päivänä. Tuloveroprosentti ilmoitetaan prosenttiyksikön kymmenyksen

tarkkuudella ja kiinteistöveroprosentit prosenttiyksikön sadasosan tarkkuudella. Jos ilmoitusta ei toimiteta määräajassa, verotuksessa voidaan noudattaa edellisen vuoden prosentteja.

Talousarvion 2027 sekä taloussuunnitelman 2027–2029 laskelmissa on käytetty tuloveroprosenttina 8,6 %.

Lahden veroprosentit 2026 ja vuodelle 2027 esitettävät veroprosentit:

Lahden kaupunki	**2026**	**Esitys 2027**	**kiinteistöveron vaihteluväli**
Tuloveroprosentti	8,6	8,6	
Yleinen kiinteistövero	1,45	1,45	0,93–2,00
Maapohja	1,38	1,38	1,30–2,00
Vakituinen asuinrakennus	0,62	0,62	0,41–1,00
Muu kuin vakituinen asuinrakennus	1,95	1,95	0,93–2,00
Rakentamaton rakennuspaikka	6,00	6,00	2,00–6,00
Yleishyödyllinen yhteisö	0,60	0,60	0,00–2,00
Voimalaitos	3,10	3,10	0,93–3,10

Vaikutusten ennakkoarviointi veroprosenteista on asian liitteenä.

Verotulolaskelmat ja verotulojen kehitys

Kaupungin verotulot koostuvat kunnallis- ja kiinteistöveroista sekä osuudesta yhteisöveron tuotosta. Kunnallisverokertymän vuodelle 2027 on arvioitu olevan 247,0 milj. euroa, jossa kasvua kuluvaan vuoteen verrattuna on noin 2,7 prosenttia. Kunnallisveron tuottoon vaikuttavat hallitusohjelmaan ja julkisen talouden sopeutukseen liittyvät veroperustemuutokset sekä tulo- ja työllisyyskehitys. Yksityinen kulutus on kääntynyt kasvuun monen heikon vuoden jälkeen, mutta työmarkkinoiden tilanne on edelleen heikko.

Kiinteistövero on kiinteistöveroprosentin mukainen osuus kiinteistön arvosta. Se maksetaan kiinteistön sijaintikunnalle. Kiinteistöveron tuottoarvio vuodelle 2027 on 49,3 milj. euroa, jossa kasvua kuluvaan vuoteen verrattuna on noin 9,7 prosenttia.

Kasvu johtuu pääosin vuodelle 2026 tehdyistä kertaluonteisista kiinteistöveron oikaisuista. Korkein hallinto-oikeus on tehnyt kiinteistöverotukseen liittyvät ennakkopäätökset KHO 2025:38 ja KHO 2025:58, joilla voi olla laajempia vaikutuksia kiinteistöverotukseen.

Valtiovarainministeriö valmisteli kiinteistöverouudistusta, jonka tavoitteena oli korjata kiinteistöjen verotusarvojen ja käypien arvojen eriytyminen toisistaan. Selvitystyö jatkuu edelleen, mutta uudistusta ei viedä eteenpäin tällä vaalikaudella.

Yhteisövero on osakeyhtiöiden ja muiden yhteisöjen verotettavasta tulosta maksettava vero. Yhteisöveron tuotto jaetaan valtion ja kuntien kesken vuosittain päätettävien jako-osuuksien mukaan. Verovuonna 2027 kuntien jako-osuus on 22,99 prosenttia (2026: 22,84 prosenttia). Yhteisöveron tuottoarvio vuodelle 2027 on 28,4 milj. euroa, jossa kasvua kuluvaan vuoteen verrattuna on noin 8,6 prosenttia. Yhteisöveron hyvä kehitysarvio perustuu talouden selvään piristymiseen, mutta kehitykseen liittyy paljon epävarmuutta.

Yhteisöverokantaa alennetaan kahdella prosenttiyksiköllä 18 prosenttiin 1.1.2027. Muutos kompensoidaan kunnille muuttamalla yhteisöveron jako-osuuksia, joten muutos on kuntien rahoitusaseman näkökulmasta neutraali.

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto

Toimenpiteet

Ote: talouspalvelut

Liitteet

Numero	Otsikko
3	Vaikutusten ennakkoarviointi, veroprosentit 2027

Kaupunginvaltuusto
Esityslista nro 7

Lahden kaupunki, Kaupunginvaltuusto, 16.11.2026

91
Lahden kaupungin vuoden 2027 talousarvio sekä vuosien 2027-2029 taloussuunnitelma

30/02.00.00.00/2026

Asian valmistelija / lisätietojen antaja

talousjohtaja Tiina Wahlman p. 050 383 6502

laskentapäällikkö Kati Helin p. 044 716 1059

controller Katja Markkola p. 050 383 6456

Päätös

Esittelijä

kaupunginhallitus

Päätösehdotus

Kaupunginvaltuusto päättää

1. hyväksyä vuoden 2027 talousarvioehdotukseen sisältyvän talousarviorakenteen,

2. hyväksyä talousarvion sitovuudet talousosassa esitetyn mukaisena,

3. antaa kaupunginjohtajalle valtuuden nostaa vuoden 2027 aikana maksuvalmiuden turvaamiseksi ja rahoitustarpeen kattamiseksi lyhytaikaista luottoa siten, että luottoa on samanaikaisesti nostettuna enintään 250,0 milj. euroa,

4. antaa kaupunginjohtajalle valtuuden myöntää vuoden 2027 aikana lyhyt- ja pitkäaikaista luottoa kaupungin määräysvallassa oleville yhteisöille ja säätiöille yhteensä enintään 70,0 milj. euroa. Valtuutuksen enimmäismäärään ei sisällytetä konvertoinneista (lainan ennenaikainen takaisinmaksu ja lainan nosto uusilla ehdoilla) johtuvaa luoton myöntämistä,

5. antaa kaupunginjohtajalle valtuuden hyväksyä vuoden 2027 aikana korko- ja valuuttariskeiltä suojautumistoimenpiteitä 200,0 milj. euron rajaan asti.

Valtuutuksen enimmäismäärään ei sisällytetä olemassa olevien johdannaissopimusten muokkaustoimenpiteitä siltä osin, kun muokkaustoimenpide ei kasvata johdannaissopimusten kohteena olevaa pääomaa,
6. edellyttää, että vuoden 2027 aikana mahdollisesti esitettävien talousarviomuutosten valmistelussa tutkitaan ensisijaisesti mahdollisuudet kattaa ylitykset kaupungin talousarvion sisältä vuosikatetta heikentämättä sekä
7. hyväksyä Lahden kaupungin vuoden 2027 talousarvion ja vuosien 2027–2029 taloussuunnitelman.

Perusteluosa / aiempi käsittely

Lahden kaupunki, Kaupunginhallitus, 02.11.2026
§ 296

Päätös

Kaupunginhallitus päätti tehdä kaupunginvaltuustolle seuraavan ehdotuksen:

"Kaupunginvaltuusto päättää
1. hyväksyä vuoden 2027 talousarvioehdotukseen sisältyvän talousarviorakenteen,
2. hyväksyä talousarvion sitovuudet talousosassa esitetyn mukaisena,
3. antaa kaupunginjohtajalle valtuuden nostaa vuoden 2027 aikana maksuvalmiuden turvaamiseksi ja rahoitustarpeen kattamiseksi lyhytaikaista luottoa siten, että luottoa on samanaikaisesti nostettuna enintään 250,0 milj. euroa,
4. antaa kaupunginjohtajalle valtuuden myöntää vuoden 2027 aikana lyhyt- ja pitkäaikaista luottoa kaupungin määräysvallassa oleville yhteisöille ja säätiöille yhteensä enintään 70,0 milj. euroa. Valtuutuksen enimmäismäärään ei sisällytetä konvertoinneista (lainan ennenaikainen takaisinmaksu ja lainan nosto uusilla ehdoilla) johtuvaa luoton myöntämistä,
5. antaa kaupunginjohtajalle valtuuden hyväksyä vuoden 2027 aikana korko- ja valuuttariskeiltä suojautumistoimenpiteitä 200,0 milj. euron rajaan asti.

Valtuutuksen enimmäismäärään ei sisällytetä olemassa olevien johdannaissopimusten muokkaustoimenpiteitä siltä osin, kun muokkaustoimenpide ei kasvata johdannaissopimusten kohteena olevaa pääomaa,
6. edellyttää, että vuoden 2027 aikana mahdollisesti esitettävien talousarviomuutosten valmistelussa tutkitaan ensisijaisesti mahdollisuudet kattaa ylitykset kaupungin talousarvion sisältä vuosikatetta heikentämättä sekä
7. hyväksyä Lahden kaupungin vuoden 2027 talousarvion ja vuosien 2027–2029 taloussuunnitelman."

Lisäksi kaupunginhallitus päätti oikeuttaa talouspalvelut tekemään teknisluonteisia korjauksia ja täydennyksiä valtuuston käsittelyyn menevään talousarviokirjaan.

Esittelijä

kaupunginjohtaja Kyynäräinen Niko

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus tekee kaupunginvaltuustolle seuraavan ehdotuksen:

”Kaupunginvaltuusto päättää
1. hyväksyä vuoden 2027 talousarvioehdotukseen sisältyvän talousarviorakenteen,
2. hyväksyä talousarvion sitovuudet talousosassa esitetyn mukaisena,
3. antaa kaupunginjohtajalle valtuuden nostaa vuoden 2027 aikana maksuvalmiuden turvaamiseksi ja rahoitustarpeen kattamiseksi lyhytaikaista luottoa siten, että luottoa on samanaikaisesti nostettuna enintään 250,0 milj. euroa,
4. antaa kaupunginjohtajalle valtuuden myöntää vuoden 2027 aikana lyhyt- ja pitkäaikaista luottoa kaupungin määräysvallassa oleville yhteisöille ja säätiöille yhteensä enintään 70,0 milj. euroa. Valtuutuksen enimmäismäärään ei sisällytetä konvertoinneista (lainan ennenaikainen takaisinmaksu ja lainan nosto uusilla ehdoilla) johtuvaa luoton myöntämistä,
5. antaa kaupunginjohtajalle valtuuden hyväksyä vuoden 2027 aikana korko- ja

valuuttariskeiltä suojautumistoimenpiteitä 200,0 milj. euron rajaan asti. Valtuutuksen enimmäismäärään ei sisällytetä olemassa olevien johdannaissopimusten muokkaustoimenpiteitä siltä osin, kun muokkaustoimenpide ei kasvata johdannaissopimusten kohteena olevaa pääomaa,
6. edellyttää, että vuoden 2027 aikana mahdollisesti esitettävien talousarviomuutosten valmistelussa tutkitaan ensisijaisesti mahdollisuudet kattaa ylitykset kaupungin talousarvion sisältä vuosikatetta heikentämättä sekä
7. hyväksyä Lahden kaupungin vuoden 2027 talousarvion ja vuosien 2027–2029 taloussuunnitelman."

Lisäksi kaupunginhallitus päättää oikeuttaa talouspalvelut tekemään teknisluonteisia korjauksia ja täydennyksiä valtuuston käsittelyyn menevään talousarviokirjaan.

Käsittely

Käsittelyn yhteydessä esittelijä teki muutosesityksen (muutosmoniste TA 2027, 2.11.2026, joka on pöytäkirjan erillisenä liitteenä), jonka kaupunginhallitus hyväksyi yksimielisesti.

Keskustelun kuluessa kaupunginhallituksen jäsen Kimi Uosukainen teki seuraavan muutosehdotuksen: "Kohta 1.3.2. Yhtiökohtaiset tavoitteet (s. 7) Asuminen ja toimitilat, Lahden Talot Oy -alakonserni: Muutetaan toisen luettelokohdan teksti: Nykyinen teksti: Konsernin sijoitetun pääoman tuotto kasvava, ollen vuonna 2027 vähintään kaksi prosenttia. Muutettu teksti: Konserniin sijoitettu pääoma on tuottavaa."

Jäsen Elisa Lientola kannatti ehdotusta.

Puheenjohtaja totesi, että oli tehty kannatettu esittelijän päätösehdotuksesta poikkeava ehdotus, minkä johdosta tulee äänestää. Selostus hyväksyttiin.

Puheenjohtaja teki seuraavan äänestysehdotuksen nimenhuutoäänestyksenä: Ne, jotka kannattavat esittelijän pohjaehdotusta äänestävät JAA, ja ne, jotka kannattavat jäsen Uosukaisen muutosehdotusta, äänestävät EI. Äänestysesitys hyväksyttiin. Suoritetussa äänestyksessä annettiin 5 JAA-ääntä (Aaltonen, Seesvaara, Heikkinen, Putula, Rautapää) ja 6 EI-ääntä (Virta, Laakso, Uosukainen, Lientola, Kastehelmi, Komu). **Puheenjohtaja totesi muutosesityksen tulleen hyväksytyksi.**

Keskustelun kuluessa jäsen Minerva Kastehelmi teki seuraavan muutosehdotuksen kohta 2.2. Toiminnalliset tavoitteet vuodelle 2027 (s. 30): ”Tavoitetaso kohta "Ensilumenladun lumivarmuutta ja rullahiihto-olosuhteita kehitetään." muutetaan muotoon: "Ensilumenladun lumivarmuutta kehitetään." Mittari "Rullahiihtorata valmis vuonna 2027: kyllä/ei " poistetaan.”

Jäsen Kalle Aaltonen kannatti ehdotusta.

Puheenjohtaja totesi, että oli tehty kannatettu esittelijän päätösehdotuksesta poikkeava ehdotus, minkä johdosta tulee äänestää. Selostus hyväksyttiin.

Puheenjohtaja teki seuraavan äänestysehdotuksen nimenhuutoäänestyksenä: Ne, jotka kannattavat esittelijän pohjaehdotusta äänestävät JAA, ja ne, jotka kannattavat jäsen Kastehelmen muutosehdotusta, äänestävät EI. Äänestysesitys hyväksyttiin. Suoritetussa äänestyksessä annettiin 9 JAA-ääntä (Virta, Laakso, Uosukainen, Lientola, Seesvaara, Heikkinen, Putula, Rautapää, Komu) ja 2 EI-ääntä (Kastehelmi, Aaltonen). **Puheenjohtaja totesi pohjaehdotuksen tulleen hyväksytyksi.**

Keskustelun kuluessa kaupunginhallituksen varajäsen Teresa Rautapää teki seuraavan muutosehdotuksen kohta 3.3. Talouden tasapainottaminen (s.37):

"Lisätään osion loppuun lause: ”Taloussuunnitelma 2028–2030 laaditaan niin, että tilikauden tulos olisi tasapainossa ilman käyttöomaisuuden myyntivoittoja viimeistään vuonna 2029."

Varajäsen Minna Heikkinen kannatti ehdotusta.

Puheenjohtaja totesi, että oli tehty kannatettu esittelijän päätösehdotuksesta poikkeava ehdotus, minkä johdosta tulee äänestää. Selostus hyväksyttiin.

Puheenjohtaja teki seuraavan äänestysehdotuksen nimenhuutoäänestyksenä: Ne, jotka kannattavat esittelijän pohjaehdotusta äänestävät JAA, ja ne, jotka kannattavat varajäsen Rautapään muutosehdotusta, äänestävät EI. Äänestysesitys hyväksyttiin. Suoritetussa äänestyksessä annettiin 6 JAA-ääntä (Virta, Laakso, Uosukainen, Lientola, Kastehelmi, Komu) ja 5 EI-ääntä (Aaltonen, Seesvaara, Heikkinen, Putula, Rautapää). **Puheenjohtaja totesi pohjaehdotuksen tulleen hyväksytyksi.**

Keskustelun kuluessa kaupunginhallituksen jäsen Kimi Uosukainen teki seuraavan muutosehdotuksen kohta 3.4.1 Konsernihallinto (s. 39): Konsernihallinnon toimintamenoja vähennetään 100 000 euroa vuodelle 2027.

Jäsen Jetta Laakso kannatti ehdotusta.

Puheenjohtaja tiedusteli kaupunginhallitukselta, voidaanko muutosehdotus hyväksyä yksimielisesti vai asetetaanko se pohjaehdotusta vastaan.
Kaupunginhallitus hyväksyi muutosehdotuksen yksimielisesti.

Keskustelun kuluessa kaupunginhallituksen jäsen Kimi Uosukainen teki seuraavan muutosehdotuksen kohta 3.4.2. Elinvoiman palvelualue Työllisyyspalvelut: (s.49):

Elinvoiman palvelualueen toimintamenoja vähennetään 150 000 euroa vuodelle 2027.

Jäsen Jetta Laakso kannatti ehdotusta.

Puheenjohtaja tiedusteli kaupunginhallitukselta, voidaanko muutosehdotus hyväksyä yksimielisesti vai asetetaanko se pohjaehdotusta vastaan.
Kaupunginhallitus hyväksyi muutosehdotuksen yksimielisesti.

Keskustelun kuluessa kaupunginhallituksen jäsen Kimi Uosukainen teki seuraavan muutosehdotuksen kohta 3.4.4. Kaupunkiympäristön palvelualue (s. 65): Kaupunkiympäristön palvelualueen toimintamenoja vähennetään 250 000 euroa vuodelle 2027.

Jäsen Jetta Laakso kannatti ehdotusta.

Puheenjohtaja tiedusteli kaupunginhallitukselta, voidaanko muutosehdotus hyväksyä yksimielisesti vai asetetaanko se pohjaehdotusta vastaan.
Kaupunginhallitus hyväksyi muutosehdotuksen yksimielisesti.

Keskustelun kuluessa kaupunginhallituksen jäsen Kimi Uosukainen teki seuraavan muutosehdotuksen kohta 3.4.4. Kaupunkiympäristön palvelualue, Joukkoliikenne (s. 69): Vähennetään toimintatuloja 250 000 euroa ja lisätään toimintamenoja 250 000 euroa. Sitova toimintakate muutoksen jälkeen -11 192 400 euroa.

Keskustelun kuluessa kaupunginhallituksen varajäsen Teresa Rautapää teki seuraavan muutosehdotuksen kohta 3.4.4. Kaupunkiympäristön palvelualue, Joukkoliikenne (s. 69): Parannetaan toimintakatetta 1 192 400 euroa. Sitova toimintakate muutoksen jälkeen -9 500 000 euroa.

Puheenjohtaja totesi, että oli tehty kaksi vastakkaista, pohjasta eroavaa ehdotusta, joten näiden välillä täytyy äänestää. Selostus hyväksyttiin.

Puheenjohtaja teki seuraavan äänestysehdotuksen nimenhuutoäänestyksenä: Ne, jotka kannattavat jäsen Uosukaisen muutosehdotusta äänestävät JAA, ja ne, jotka kannattavat varajäsen Rautapään muutosehdotusta, äänestävät EI. Äänestysesitys hyväksyttiin.

Äänestyksessä Uosukaisen esitystä kannatti 6 (Virta, Laakso, Uosukainen, Lientola, Kastehelmi, Komu) ja Rautapään esitystä 5 (Aaltonen, Seesvaara, Heikkinen, Putula, Rautapää).

Puheenjohtaja totesi jäsen Uosukaisen muutosehdotuksen voittaneen äänin 6–5.

Tämän jälkeen puheenjohtaja totesi, että tulee äänestää esittelijän pohjaehdotuksen ja jäsen Uosukaisen muutosehdotuksen välillä.

Puheenjohtaja teki seuraavan äänestysehdotuksen äänestysjärjestelmässä: Ne, jotka kannattavat pohjaehdotusta äänestävät JAA, ja ne, jotka kannattavat jäsen Uosukaisen muutosehdotusta, äänestävät EI. Äänestysesitys hyväksyttiin.

Äänestyksessä pohjaehdotusta kannatti 5 (Aaltonen, Seesvaara, Heikkinen, Putula, Rautapää) ja Uosukaisen muutosehdotusta 6 (Virta, Laakso, Uosukainen, Lientola, Kastehelmi, Komu). **Puheenjohtaja totesi muutosesityksen tulleen hyväksytyksi.**

Keskustelun kuluessa kaupunginhallituksen jäsen Kimi Uosukainen teki seuraavan muutosehdotuksen kohta 3.4.4. Kaupunkiympäristön palvelualue, Joukkoliikenne (s. 69): Muutetaan Toimintaympäristö ja sen muutokset -kohdan toisen kappaleen viimeinen lause: ”Vuoden 2027 aikana taloutta on tarpeen tasapainottaa palvelutasoa karsimalla ja lippujen hintoja korottamalla.” muotoon ”Vuoden 2027 aikana taloutta on tarpeen tasapainottaa palvelutasoa karsimalla ja lippujen hintoja

korottamalla, kuitenkin huomioiden joukkoliikenteen matkustajamäärän kasvuun liittyvät tavoitteet."

Keskustelun kuluessa kaupunginhallituksen varajäsen Teresa Rautapää teki seuraavan muutosehdotuksen kohta 3.4.4. Kaupunkiympäristön palvelualue, Joukkoliikenne (s. 70): Lisätään Toiminnan painopistealueet -kohdan ensimmäisen kappaleen loppuun lause: "Taloudellisen kestävyyden saavuttamiseksi voidaan sopeuttaa palvelutasoa, irtisanoa sopimukset ja kilpailuttaa hankinnat uudelleen."

Puheenjohtaja totesi, että oli tehty kaksi vastakkaista, pohjasta eroavaa ehdotusta, joten näiden välillä täytyy äänestää. Selostus hyväksyttiin.

Puheenjohtaja teki seuraavan äänestysehdotuksen nimenhuutoäänestyksenä: Ne, jotka kannattavat jäsen Uosukaisen muutosehdotusta äänestävät JAA, ja ne, jotka kannattavat varajäsen Rautapään muutosehdotusta, äänestävät EI. Äänestysesitys hyväksyttiin.

Äänestyksessä Uosukaisen esitystä kannatti 6 (Virta, Laakso, Uosukainen, Lientola, Kastehelmi, Komu) ja Rautapään esitystä 5 (Aaltonen, Seesvaara, Heikkinen, Putula, Rautapää).

Puheenjohtaja totesi jäsen Uosukaisen muutosehdotuksen voittaneen äänin 6–5.

Tämän jälkeen puheenjohtaja totesi, että tulee äänestää esittelijän pohjaehdotuksen ja jäsen Uosukaisen muutosehdotuksen välillä.

Puheenjohtaja teki seuraavan äänestysehdotuksen äänestysjärjestelmässä: Ne, jotka kannattavat pohjaehdotusta äänestävät JAA, ja ne, jotka kannattavat jäsen Uosukaisen muutosehdotusta, äänestävät EI. Äänestysesitys hyväksyttiin.

Äänestyksessä pohjaehdotusta kannatti 5 (Aaltonen, Seesvaara, Heikkinen, Putula, Rautapää) ja Uosukaisen muutosehdotusta 6 (Virta, Laakso, Uosukainen, Lientola, Kastehelmi, Komu). **Puheenjohtaja totesi muutosesityksen tulleen hyväksytyksi.**

Keskustelun kuluessa kaupunginhallituksen jäsen Kimi Uosukainen teki seuraavan muutosehdotuksen kohta 3.5.5 Muut rahoitustulot ja -menot (s. 74–75): Vähennetään Lahden Talot Oy -alakonsernin vuoden 2027 osinkotavoitetta 150 000 eurolla.

Jäsen Elisa Lientola kannatti ehdotusta.

Puheenjohtaja totesi, että oli tehty kannatettu esittelijän päätösehdotuksesta poikkeava ehdotus, minkä johdosta tulee äänestää. Selostus hyväksyttiin.

Puheenjohtaja teki seuraavan äänestysehdotuksen nimenhuutoäänestyksenä: Ne, jotka kannattavat esittelijän pohjaehdotusta äänestävät JAA, ja ne, jotka kannattavat jäsen Uosukaisen muutosehdotusta, äänestävät EI. Äänestysesitys hyväksyttiin. Suoritetussa äänestyksessä annettiin 5 JAA-ääntä (Aaltonen, Seesvaara, Heikkinen, Putula, Rautapää) ja 6 EI-ääntä (Virta, Laakso, Uosukainen, Lientola, Kastehelmi, Komu). **Puheenjohtaja totesi muutosesityksen tulleen hyväksytyksi.**

Keskustelun kuluessa kaupunginhallituksen varajäsen Teresa Rautapää teki seuraavan muutosehdotuksen kohta 3.5.5 Muut rahoitustulot ja -menot (s. 74–75): Lisätään Salpakierto Oy -alakonserni, osinkotavoite 300 000 euroa vuodelle 2027.

Varajäsen Minna Heikkinen kannatti ehdotusta.

Puheenjohtaja totesi, että oli tehty kannatettu esittelijän päätösehdotuksesta poikkeava ehdotus, minkä johdosta tulee äänestää. Selostus hyväksyttiin.

Puheenjohtaja teki seuraavan äänestysehdotuksen nimenhuutoäänestyksenä: Ne, jotka kannattavat esittelijän pohjaehdotusta äänestävät JAA, ja ne, jotka kannattavat varajäsen Rautapään muutosehdotusta, äänestävät EI. Äänestysesitys

hyväksyttiin. Suoritetussa äänestyksessä annettiin 6 JAA-ääntä (Virta, Laakso, Uosukainen, Lientola, Kastehelmi, Komu) ja 5 EI-ääntä (Aaltonen, Seesvaara, Heikkinen, Putula, Rautapää). **Puheenjohtaja totesi päätösehdotuksen tulleen hyväksytyksi.**

Keskustelun kuluessa kaupunginhallituksen jäsen Kimi Uosukainen teki seuraavan muutosehdotuksen kohta 3.5.5 Muut rahoitustulot- ja menot (s. 74–75): Lisätään muita rahoitustuloja 150 000 euroa vuodelle 2027.

Jäsen Jetta Laakso kannatti ehdotusta.

Puheenjohtaja tiedusteli kaupunginhallitukselta, voidaanko muutosehdotus hyväksyä yksimielisesti vai asetetaanko se pohjaehdotusta vastaan.
Kaupunginhallitus hyväksyi muutosehdotuksen yksimielisesti.

Keskustelun kuluessa kaupunginhallituksen varajäsen Teresa Rautapää teki seuraavan muutosehdotuksen kohta 3.7.1. Rahoituslaskelma (s. 80): Lisätään tekstiosion loppuun lause: "Talousarvioon lisätään nettovelan tunnusluku per asukas (kaupungin ulkoiset rahalaitoslainat – kassavarat – antolainasaamiset). Tavoitteena on, että nettovelka ei kasva vuodesta 2028 alkaen."

Varajäsen Minna Heikkinen kannatti ehdotusta.

Puheenjohtaja totesi, että oli tehty kannatettu esittelijän päätösehdotuksesta poikkeava ehdotus, minkä johdosta tulee äänestää. Selostus hyväksyttiin.

Puheenjohtaja teki seuraavan äänestysehdotuksen nimenhuutoäänestyksenä: Ne, jotka kannattavat esittelijän pohjaehdotusta äänestävät JAA, ja ne, jotka kannattavat varajäsen Rautapään muutosehdotusta, äänestävät EI. Äänestysesitys hyväksyttiin. Suoritetussa äänestyksessä annettiin 6 JAA-ääntä (Virta, Laakso,

Uosukainen, Lientola, Kastehelmi, Komu) ja 5 EI-ääntä (Aaltonen, Seesvaara, Heikkinen, Putula, Rautapää). **Puheenjohtaja totesi päätösehdotuksen tulleen hyväksytyksi.**

Merkittiin pöytäkirjaan, että käsiteltäessä kohtia Lahti-konsernin yhtiökohtaiset tavoitteet (s. 7–8), Elinvoima- ja työllisyyspalvelut -vastuualue kasvupalvelut (s. 45–58), merkittiin seuraavat esteellisyydet (HL 28.1 § 5k): Niko Kyynäräinen (LAB-ammattikorkeakoulu), Elisa Lientola (Lahden Pysäköinti Oy), Minna Heikkinen (Lahti Aqua), Jetta Laakso (Koulutuskeskus Salpaus kuntayhtymä) sekä (HL 28.1 § 4k): Pekka Komu (Business Lahti). Näiden kohtien käsittelyn aikana puheenjohtajana toimi kaupunginhallituksen III varapuheenjohtaja Toni Putula.

Perusteluosa

Kuntalain 110 §:n mukaan valtuuston on vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä kunnalle seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio, ottaen huomioon kuntakonsernin talouden vastuut ja velvoitteet. Talousarvion hyväksymisen yhteydessä valtuuston on hyväksyttävä myös taloussuunnitelma kolmeksi tai useammaksi vuodeksi (taloussuunnitelmakausi). Talousarviovuosi on taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi.

Hallintosäännön (KV 5.10.2026 § 75) § 35 mukaan kaupunginvaltuusto hyväksyy taloussuunnitelman sekä talousarvion, joka sisältää palvelualueille ja taseyksiköille toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet sekä niiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot. Kaupunginvaltuusto määrää, miten talousarvio ja sen perustelut sitovat kaupunginhallitusta ja muita kaupungin tilivelvollisia.

Kaupunginjohtaja julkaisi talousarvioesityksensä 7.10.2026 (liite).

Talousarvion laadinnan lähtökohtana toimii kaupunginvaltuuston 27.10.2025 § 113 hyväksymä Lahden kaupungin strategia. Strategiaa toteutetaan kolmella kärkiohjelmalla sekä strategian tavoitteisiin sidotuilla toimenpiteillä. Strategian

toimenpiteiden edistymisestä raportoidaan talouden ja toiminnan seurantaraportoinnin yhteydessä.

Valtuustosopimuksen (15.5.2025) mukaisesti erillisestä talouden tasapaino-ohjelmasta on luovuttu. Talouden tasapainottamisen tarve ei ole kuitenkaan poistunut. Talousarviovuosien valmistelussa on etsitty keinoja valtuustosopimuksessa esitettyjen talouden tasapainotustavoitteiden saavuttamiseksi. Taloussuunnitelmakauden 2027–2029 valmistelussa on huomioitu vuonna 2026 toteutetut lisäsopeutustavoitteet toiminta-, vero- ja rahoitustulojen kasvattamisen sekä toiminta- ja poistomenojen kasvun hillinnän osalta. Tulot ja menot on pyritty asettamaan mahdollisimman realistiselle tasolle tarkastelemalla pitkän aikavälin toteumakehitystä aiempina vuosina. Lisäksi taloutta tasapainottavana tekijänä käytetään edelleen investointikattoa, joka on keskimäärin 60,0 milj. euroa vuosittain. Valmistelussa on huomioitu henkilöstöön ja toimintaan liittyvät muutokset ja toimintaympäristöön liittyvät ennusteet.

Määrärahavaraus kunnan rahoitusosuuteen työttömyystuista on siirretty elinvoiman palvelualueelta konsernihallintoon omaksi sitovaksi tasokseen 1.1.2027 alkaen.

Talousarvion 2027 tunnusluvut:

Talousarvion 2027 toimintakate on -373,0 milj. euroa, vuosikate 50,2 milj. euroa ja tilikauden tulos -1,0 milj. euroa. Tilikauden yli-/alijäämäksi on arvioitu 0,0 milj. euroa.

Muutoksenhaku

Kunnallisvalitus

Toimenpiteet

Ote: talouspalvelut, henkilöstöpalvelut, tarkastustoimi, palvelualueet ja taseyksiköt, BDO Audiator Oy

Kaupunginvaltuusto
Esityslista nro 7

Liitteet

Numero	Otsikko
4	Muutosmoniste TA 2027, 2.11.2026
5	Talousarviokirja 2027 KH 2.11.2026

Kaupunginvaltuusto
Esityslista nro 7

Lahden kaupunki, Kaupunginvaltuusto, 16.11.2026

92
Kokouksessa jätettävät valtuustoaloitteet

43/00.01.01.03/2026

Päätös

Päätösehdotus

Kaupunginvaltuusto lähettää aloitteet kaupunginhallituksen käsiteltäviksi.

Perusteluosa

Hallintosäännön kaupunginvaltuustoa koskevien sääntöjen 9 §:n mukaan kokouskutsussa mainittujen asioiden käsittelyn jälkeen on valtuustoryhmällä ja valtuutetulla oikeus, ilmoitettuaan siitä aikaisemmin puheenjohtajalle, tehdä kirjallisia aloitteita kaupungin toimintaa ja hallintoa koskevista asioista. Aloite annetaan puheenjohtajalle sen jälkeen, kun se on tiiviisti enimmillään 1 minuutissa esitelty valtuustolle.

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto

Toimenpiteet

kirjaamo